

CARMEN GÓMEZ-MARCO PÉREZ, SECRETARIA DEL CONSEJO DE ADMINISTRACION DE RTVV

CERTIFICA los Acuerdos recogidos en las Actas de las sesiones del Pleno del Consejo de Administración celebradas desde su constitución hasta el 15 de diciembre de 1.988, que a continuación se relacionan:

16 de marzo de 1.988

"Los Consejeros han procedido a la constitución del Consejo de Administración del Ente Público RTVV, y, acto seguido, han elegido como Presidente de dicho Consejo a Enrique Linde Paniagua y como Vicepresidente a Manuel Tarancón Fandos de acuerdo con lo establecido en el artículo 6 de la Ley 7/1984 de la Generalidad Valenciana. Posteriormente se procedió a la elección del Secretario del Consejo en la persona de Doña Carmen Gómez-Marco Pérez a propuesta del Presidente del Consejo y por unanimidad.

23 de marzo de 1.988

"Se acuerda se lleven a cabo con carácter de urgencia, las gestiones necesarias para que se adscriban, con carácter

RTVV, CONTRA LA VOLUNTAT DELS VALENCIANS

Operació Castella

Poc importa que més de cent ajuntaments valencians, un nodrit aparador d'intel·lectuals i polítics de tots els colors aposten per una ràdio-televisió en valencià. L'ens porta un camí ben contrari, ignorant totalment les lleis de defensa del valencià. A més, tota la documentació fabricada fins ara per RTVV és castellana.

Ismael L. Belda

Enrique Linde.

Cent vuit ajuntaments del País Valencià ja s'havien pronunciat dijous passat en favor d'una televisió i una ràdio en la llengua dels valencians. Consistoris amb alcaldia o majoria de govern en les mans de partits tan diferents com el PTE-UC, la Unió Valenciana, Partit Popular, PSPV-PSOE, UPV, CDS, PSI i un grapat d'independents de tots colors, es pronunciaren de forma unànime a favor que la RTVV siga en valencià.

Cap alcaldia, fins ara, s'ha manifestat en contra, ni tan sols en favor d'un incompreensible i complex bilingüisme.

La cultura i la intel·ligència no en són fora. Intel·lectuals, artistes i escrip-

tors molt diversos han reclamat també RTVV en valencià. Un gran nombre d'ells són, a més, membres del Consell Valencià de Cultura —Joan Fuster, Juan Gil-Albert, Tomàs Llorens, Vicent Enrique y Tarancon, Xavier Casp, Juan Ferrando Badia, Rafael Ramos, Enrique García Asensio... Encara que les forces polítiques no han mostrat una excessiva claredat en la seua simpatia i defensa d'un projecte radiotelevisiu en valencià, una representació ben atapeïda dels seus líders apostaren contunentment, el passat 3 de maig i a la Universitat de València, per l'idioma. «El cent per cent pel valencià», digué el *popular* José Ramón García Fuster; «una

televisió totalment en valencià», defensaren a duo Albert Taberner, d'IU, i Héctor Villalba; en un «projecte vertebrador de país», afegí Pere Mayor, d'UPV. Acord absolut amb el qual només sols sembla discrepar el principal encausat, la indústria RTVV, societat anònima.

«Expressar-se i comunicar-se en la pròpia llengua», és un dels continguts bàsics de la Llei de Creació de la RTVV en el seu primer capítol, per tal de possibilitar «una antiga i renovada aspiració del poble valencià». Fora de fer una televisió autonòmica a imatge i semblança de la Llei, la TVV d'Amadeu Fabregat i Enrique Linde avisa ja del camí contrari. Una hora de doblatge al valencià costa un milió de pessetes, diuen els responsables, una xifra gens rendible. Si la TVV programa en valencià, tornen a esgrimir, de 60 hores de retransmissió global televisiva no podrien ser més que sis les dedicades a aquesta llengua. El negoci de l'empresa privada, i una inesgotable cadena d'arguments per a demostrar, amb política populista, que el castellà és més barat i enganxa més publicitat i telespectadors, és el lema diari de la futura Casa de Burjassot.

Tots els documents que està generant la pròxima TVV són en castellà. Del consorci informatiu RTVV encara no ha arribat cap paper, circular o informe als grups parlamentaris de les Corts en la llengua que la Llei de Creació de RTVV va prometre, per la qual municipis, personalitats i agrupacions cíviques s'han pronunciat inqüestionablement. Cap.

«El tema de la llengua no ha estat mai polèmic en les reunions del consell d'administració», declarava fa setmanes a EL TEMPS el seu president, Enrique Linde Paniagua. Amb tota la raó del món. El màxim òrgan de la RTVV, nascut el 9 de març de 1988, en el qual el PSOE manté una tranquil·la i no proporcional majoria absoluta, no sols utilitza en les seues reunions el castellà, sinó que totes les resolucions i actes són alçades i transmeses més tard en la llengua que l'esperit popular d'una futura TVV ha rebutjat.

Les lleis que vigila l'Estatut d'Autonomia i la Llei de creació de RTVV són paper mullat. «Los acuerdos recogidos en las actas del Pleno del Consejo de Administración» per la seua secretària, Carmen Gómez-Marco, a les quals ha tingut accés aquest setmanari, són totes fins ara en monolingüe castellà.

La resta de la documentació radio-televisiva, el mateix.

Els exàmens per cobrir el mig miler

Lletra de batalla a propòsit de la llengua de la futura RTVV

Vicent Franch i Ferrer*

Aquests darrers dies s'ha fet córrer la dienda (en realitat només entre alguns líders del conservadorisme espanyol a València) que potser hi hauria il·legalitat si la RTVV assumira la llengua pròpia dels valencians com a exclusiu vehicle de les emissions de les previstes ràdio i televisió valencianes, tot fent notar que «són les lleis» (la Constitució, l'Estatut, la LLUEV i la Llei 7/1984 de la Generalitat valenciana) i no les motivacions polítiques les causants del *desideratum* que s'amaga sota el pronunciament. Amb l'argument, se silencia amb cautela explícita si es tractaria bé d'una vulneració específica de preceptes concrets —bastant improbable atesa la realitat d'altres mitjans de comunicació públics creats i gestionats pels poders públics de la Comunitat Autònoma, el suport lingüístic exclusiu dels quals és la llengua pròpia («el valencià») — o bé si els precedents de les televisions catalana, basca i gallega es fonamenten en lleis que no ens són aplicables als valencians. En aquest darrer sentit no ha mancat qui, a costa d'una desmanoyada lectura de les Lleis autonòmiques que creen els ens respectius de la Ràdio Televisió Basca» (Ll. 5/1982 de 20 de maig), la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (Ll. 10/1983 de 30 de maig) i la Companyia de Ràdio Televisió de Galícia (Ll. 9/1984 de l'11 de juliol) haja tingut la barra d'afirmar que aquestes no recullen cap precepte on s'assegure l'«ús exclusiu» de les corresponents llengües pròpies.

Comptat i debatut, i combinadament, es proclamen dues tesis concordants, el resultat pràctic de les quals resulta ser paradoxalment doble: alhora que l'emissió exclusiva en valencià seria il·legal, les altres comunitats autònomes amb llengua i televisió pròpies estarien actuant il·legalment davant la passivitat més escandalosa del permíssiu govern central espanyol. Però és clar que l'ambigüitat del Títol VIII de la Constitució no és tan esplendent que propicie genialitats tan desmesurades, si no és que la quota de bilingüisme, manada «per les lleis» i desobeïda

amb tanta evidència, està redimida amb l'emissió d'espots publicitaris en castellà. Perquè, ja enfollits en els rengles dels despropòsits, qualsevol amagat detall pot fer que finalment la llei es compleisca. I com els mateixos que fan *manoeuvres* impròpies a propòsit de la llengua, que a tants ens és pròpia, deuen estar en cor i ànima al bàndol dels qui diuen que «feta la llei, feta la trampa» i ni s'immuten quan catalans, bascos i gallecs —segons això— es passen «les lleis per la faixa» amb total impunitat.

Heus ací, per tant, un motiu previ i suficient de reflexió davant la incontinença metajurídica: si es vol dir que el legislador valencià s'ha ocupat, amb rigor, d'explicitar que ací no serà possible cometre la flagrant il·legalitat perpetrada per bascos, catalans i gallecs, el mateix actor ho ha desmentit fefaentment en copiar (¡Déu n'hi do amb la manca d'originalitat del nostre Parlament!) els criteris (principis) que han d'inspirar «l'activitat de l'ens públic Ràdio Televisió Valenciana» quasi al peu de la lletra dels corresponents articles de les lleis basca i catalana. *C'est à dir, mes amis* que l'art. 2 de la llei valenciana de l'art. 3 de la llei basca i de l'art. 14 de la llei catalana; i, segurament, amb escassa diferència d'hores, gallecs i valencians en perpetraven el plagi amb el vot massiu dels dos parlaments (ací van votar tots a favor de la Llei 7/1984, de Palomares a Campillos, i fins i tot els qui ara parlen amb mitja boca de la suposada, presumpta i poc consistent il·legalitat). Amb aquestes proves *preliminars* el sumari obert no té viabilitat perquè d'uns mateixos textos legals no es poden deduir obligacions antitètiques, si no és que la interpretació jurídica més aconsellable per al contenciós que ens pertorba (¿la literal, potser?) no passa de ser una broma de mal gust que caldria estalviar als meus benivolguts alumnes de la Facultat de Dret en nom de la decència més elemental. L'assumpte, és clar, és alhora més senzill i complicat que les apresades i poc recomanables declaracions fetes amb gens de cap, menys seny i provat

destrellat. Potser hi ha legítimes raons polítiques per a no voler que la TVV compleisca el paper que l'Estatut, la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià i, sobretot, la llei que crea l'ens públic Ràdio Televisió Valenciana li assignen en allò tocant a la legalment denominada «llengua pròpia» (el valencià, atesos l'art. 7.4 de l'EACV i l'art. 2 de la LLUEV), però no serà esgrimint les lleis que es mostre la pretesa il·legalitat que suposaria l'ús en exclusiva de la llengua pròpia com a vehicle de les emissions de la TVV, si no és amb la penosa i arriscada, per ridícula, obligació de mostrar i denunciar que l'unilingüisme de les altres televisions esmentades (i els bascos tenen una oferta lingüística doble sense que la llei els hi obligue!) està immers en una il·legalitat que, a més, ciutadans i poders públics emparen. L'assumpte és més seriós i fàcil i, com que cada ase té l'albarda que es mereix, servezca la ironia com a resposta a aitals rots, perquè no deixa de ser resposta senyora i acrescudada aventar lleis als juristes i aixes als rucs. Orfes, doncs, de lleis, no calen per als susdits sinó lletres de batalla.

Atentament de vós, maledicència.

* Professor titular de Dret Constitucional. Universitat de València-Estudi General.

de persones que donaran el tret d'eixida de la RTVV també incompliren de dalt a baix les lleis sobre normalització lingüística aprovades per les institucions valencianes. L'anunci de convocatòria als diaris s'oferia tan sols en castellà. També sols en castellà estaven redactats els qüestionaris de la primera prova a places, entre d'altres, de periodista-redactor, tècnic de control i so, tècnic electrònic, programador, documentalista i auxiliar administratiu.

Tant Acció Cultural del País Valen-

cià com Comissions Obreres del País Valencià presentaren recursos de reposició contra aquestes convocatòries, sis en total, publicades el 9 de març per la Direcció General de RTVV. Acció Cultural denuncià la discriminació lingüística, i culpava l'ens d'oblidar totalment la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, ja que «en aquesta convocatòria no s'estableix per a res que l'opositor pugua usar el valencià en l'examen, ni s'estableix que el tribunal haja de tenir un coneixement dels dos idiomes oficials».

Segons la mateixa denúncia, les proves tampoc tenen encompte l'Estatut d'Autonomia, «perquè ni la mateixa administració està garantint l'ús oficial i normal, en condicions d'igualtat». El recurs torna de nou amb l'incompliment de la Llei d'Ús perquè, entre altres observacions, «en cap moment no es valora en la convocatòria el coneixement del valencià». La llengua no és més que un simple mèrit i no un requisit obligatori. L'analfabetisme, legítimat per RTVV. Comissions Obreres, a

banda d'anotacions sobre possibles il·legalitats laborals en els exàmens, en el recurs també aprofundeix amb fermesa en la defensa del valencià, i reclama de RTVV «l'exigència del valencià a les places».

Dues observacions més en castellà. Una, que entre els tres «pilares bàsics sobre los que ha de sostenirse el desarrollo futuro de la RTVV y sus sociedades», per a res es destaca l'emissió i el

desenvolupament de la llengua que es parla a Alcoi o a Vinaròs. I dues, que en molta d'aquesta paperassa que ix de la mateixa Presidència, s'anomena de forma habitual «Generalidad» a la màxima institució del país.

Esquerra Unida, el CDS i altres grups presents a les Corts valencianes tracten ara de modificar la Llei de Creació de RTVV, en la qual observen certa indefinició. La seua preocupació principal

és desterrar qualsevol manca de sensibilitat davant l'ús ben explícit del valencià, demostrant amb una nova i mínima redacció que la interpretació que els partits han de fer sobre la llei siga rotundament la d'una TVV i una Ràdio en valencià. Amb una simple resolució de tots els grups n'hi hauria prou. L'aposta encara està per resoldre: una gran televisió valenciana o una branca regional de Prado del Rey. □

ELS ESTUDIS DOBLEN 19 HORES A LA SETMANA

La incògnita del doblatge

¿Podran els cinc estudis de doblatge que, ara per ara, treballen per a la TVV, subministrar prou programes en valencià? La resposta no la tindrem fins al 9 d'octubre, però caldrà treballar de valent si es vol arribar a les 30 hores que podria necessitar la TVV ja que actualment la mitjana setmanal és de 19.

Remei Blasco

El mes d'abril passat, cinc estudis de doblatge iniciaven, formalment, la seua relació laboral amb la futura Televisió Valenciana (TVV). TCR, Pertegàs, Tabalet, Somàgic i Estudi de Música hauran d'alimentar bona part de la programació de la TVV quan el pròxim nou d'octubre s'inicien les emissions. Si, com ha declarat el director general de la RTVV, Amadeu Fabregat, la TVV emetrà, en una primera etapa, sis hores de programació amb un 60 per cent de producció aliena, això vol dir que més 4 hores hauran de passar pels estudis de doblatge. En aquest càlcul, però, s'ha de comptar amb la possibilitat que la TVV pugui comprar programes directament en valencià a algunes productores privades, cosa que reduiria les hores de doblatge.

Saber quantes hores s'hauran doblat per al 9 d'octubre és pràcticament impossible. Els estudis, de moment, segueixen el ritme que els demana la TVV i estan en condicions d'habilitar noves sales de doblatge quan se'ls exigeixen més hores de programació. Fins ara, però, la mitjana és de tres hores setmanals per sala de doblatge, i hi ha alguns estudis que en tenen tres.

L'estudi de doblatge TCR ja té enllestit un documental d'una hora que es diu *L'enigma del sudari* i, actualment, treballa en el doblatge d'una sèrie de 150 capítols, *Laurel i Hardy*, de la qual n'ha doblat 40. Els capítols d'aquesta sèrie de dibuixos animats tenen una durada de 5 minuts. TCR té una sala de doblatge i està en condicions d'obrir-ne una altra.

Pertegàs, com TCR, pot oferir, de

moment, tres hores setmanals, però podria multiplicar per tres aquest ritme ja que s'hi estan muntant tres sales més de doblatge. Pertegàs ha fet un documental de 60 minuts sobre la pel·lícula *Napoleon* i treballa amb 5 documentals més d'entre 30 i 35 minuts. L'Estudi de Música ha doblat una sèrie de documentals de la BBC, que, en total, fan 10 hores. Té dues sales i pot doblar 8 hores per sala al mes.

Somàgic abans del mes d'abril ja havia doblat per a la TVV, si bé el contracte era amb la Direcció General de Mitjans de Comunicació, una sèrie que es deia *Contes de la serp emplomallada* i que tenia 13 capítols d'una hora. Ara estan doblant una sèrie australiana, *Aigües avall*, que dura 8 hores i aviat començaran amb uns documentals de 3 hores, *Supersentits*. Somàgic té dues sales i pot doblar 6 hores setmanals.

Tabalet va ser el primer estudi de doblatge i és per això que, ja fa quatre anys, va doblar un llarg-metratge, *El salari de la por*, per a la Direcció General de Mitjans de Comunicació. El mes de març comença a doblar una sèrie de dibuixos animats, *Els Monkeys*, que té 39 capítols de 30 minuts de durada. En cartera té una sèrie de documentals de 65 capítols que es diu *El salvatge món dels animals*, una altra de deu capítols d'una hora, *L'hora dels xiquets*, i una producció de la BBC sobre els Borja, de quatre hores. Tabalet té dues sales i pot doblar entre 8 i 10 hores a la setmana, però podria obrir-ne tres més aviat.

Si els cinc estudis de doblatge, més d'altres que podrien afegir-se d'ací a uns mesos, abastaran o no la TVV és encara una incògnita. Caldrà veure si

Estudis de doblatge: una peça clau.

el ritme que exigeix la TVV és el que es necessitaria per a omplir les quatre hores de producció aliena o, per contra, els estudis tenen sales parades perquè la TVV no els dona material per a doblar. D'aquest estira i arronsa depèn que totes les produccions alienes que s'hagen de doblar s'emeten en valencià o que s'haja de recórrer a l'emissió de pel·lícules en castellà o bé doblades al castellà.

Els estudis que hi ha actualment poden doblar, segons els seus responsables, 19 hores a la setmana i estarien en condicions de doblar-ne 42, però només en el cas que aquesta previsió es faça realitat podran sobrepassar les aproximadament 30 hores de producció aliena que necessitarà la TVV per setmana. □